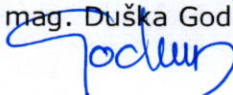

POROČILO
AGENCIJE ZA ENERGIJO O REALIZIRANIH
PRIHODKIH OD PREZASEDENOSTI IN NJIHOVI
PORABI V REPUBLIKI SLOVENIJI ZA OBDOBJE OD
1. JANUARJA DO 31. DECEMBRA 2020

Maribor, februar 2021

Direktorica
mag. Duška Godina

1 UVOD

Dne 14. junija 2019 je bila v evropskem uradnem listu objavljena Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (prenovitev) (v nadaljevanju Uredba EU 2019/943), ki v 19. členu spreminja dosednji način in obdobje poročanja podatkov o realizaciji prihodkov od prezasedenosti.

To poročilo je izdelano skladno z določbami Uredbe EU 2019/943, ki v 19. členu (Prihodki od prezasedenosti) v drugem odstavku opredeljuje, da imajo pri dodelitvi vsakega prihodka, ki nastane zaradi dodeljevanja zmogljivosti med območji, prednost naslednji cilji:

- a. zagotovitev dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti, vključno z nadomestilom za čvrstost, ali
- b. ohranjanje ali povečanje zmogljivosti med območji prek optimizacije uporabe obstoječih povezovalnih vodov z usklajenimi popravnimi ukrepi, kjer je to ustrezno, ali kritje stroškov, ki nastanejo zaradi naložb v omrežje, ki so pomembne za zmanjšanje preobremenjenosti povezovalnih vodov.

V nadaljevanju tretji odstavek 19. člena Uredbe EU 2019/943 določa, da če so ustrezno izpolnjeni prednostni cilji iz drugega odstavka, se lahko prihodki uporabijo kot prihodek, ki ga regulativni organi upoštevajo pri odobritvi metodologije za obračunavanje omrežnih tarif ali določanje omrežnih tarif ali oboje. Preostali prihodki se zabeležijo na ločenem internem računu, dokler jih ni mogoče porabiti za namene iz drugega odstavka.

Glede na določila petega odstavka 19. člena morajo regulativni organi do 1. marca vsakega leta obvestiti ACER in objaviti poročilo o realizaciji in porabi prihodkov od prezasedenosti, ki mora vsebovati prikaz realizacije prihodkov v preteklem letu, prikaz porabe teh prihodkov na podlagi 2. odstavka (vključno s konkretnimi projekti, za katere so bili prihodki uporabljeni, in zneskom, prenesenim na ločen interni račun), prikaz zneska, ki je bil uporabljen pri izračunu omrežnih tarif, in potrditvijo, da je bila poraba prihodka za namene znižanja tarif skladna s tretjim in četrtem odstavkom 19. člena. Prav tako ta odstavek tudi določa, da v primeru, da se nekaj prihodkov od prezasedenosti uporabi pri izračunavanju omrežnih tarif, se v poročilu v ustreznih primerih opiše, kako so operaterji prenosnih sistemov izpolnili prednostne cilje iz drugega odstavka, kadar je ustrezno.

23. decembra 2020 je ACER sprejel metodologijo in priporočilo glede poročanja na področju prihodkov od prezasedenosti, in sicer:

- Metodologijo operaterjev prenosnih sistemov glede porabe prihodkov od prezasedenosti v skladu z 19. členom Uredbe EU 2019/943 (TSOs' Methodology for the Use of Congestion Income for the purposes referred to in Article 19(2) of Regulation (EU) 2019/943, in accordance with Article 19(4) of Regulation (EU) 2019/943) – v nadaljevanju »metodologija

- UCI«, ki v svojem 6. členu določa, da se njena določbe začnejo uporabljati za prihodek, ki ga bodo operaterji realizirali od 1. januarja 2022 dalje;
- Priporočilo ACER št. 1/2020 o regulatorjevih aktivnostih in poročanju o porabi prihodkov od prezasedenosti (Recommendation No. 01/2020 of the European Agency for the Cooperation of Energy Regulators on NRAs activities and reporting on the use of congestion income) – V nadaljevanju – »priporočilo UCI«, ki se sicer po vsebini prilagaja metodologiji UCI, vendar pa nalaga regulatorjem v prehodnem obdobju (do poročanja o realizaciji prihodkov po 1. 1. 2022 dalje) določene obveznosti glede poročanja po posameznih kategorijah.

Ker pa se bo metodologija UCI začela uporabljati šele za prihodke, ki jih bodo operaterji realizirali po 1. 1. 2022, se je agencija odločila, da bo podatke o realiziranih prihodkih od prezasedenosti in njihovi porabi za leto 2020 sestavila po enakem principu kot za leto 2019 in pri tem upoštevala že načrtovani nabor naložb/ukrepov (glede na namene porabe, ki jih je za leto 2020 opredelila v odločbi o namenski porabi prihodkov od prezasedenosti za izvajalca dejavnosti systemskega operaterja prenosnega elektroenergetskega omrežja v regulativnem obdobju od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2021. Prav tako je pri prikazu namenske rabe agencija upoštevala porabo za tiste naložbe, ki jih je v predhodnih regulativnih okvirih potrdila kot naložbe za vzdrževanje in povečevanje povezovalnih prenosnih zmogljivosti. Agencija zato meni, da so na podlagi realiziranih vlaganj v naložbe za vzdrževanje in povečevanje prenosnih zmogljivosti v letu 2020 izpolnjeni prednostni cilji iz drugega odstavka 19. člena Uredbe EU 2019/943 in se preostali prihodki od prezasedenosti leta 2020 namenijo za znižanje omrežnih tarif.

Poročilo vsebuje informacijo o realiziranih prihodkih od prezasedenosti in njihovi porabi v Republiki Sloveniji za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2020. Prihodki od prezasedenosti so bili realizirani na podlagi izvajanja dražb na mejah Republike Slovenije, kjer ima slovenski prenosni sistem povezavo s sosednjimi sistemi.

2 OPIS IZVAJANJA DRAŽB NA MEJAH REPUBLIKE SLOVENIJE

Področje dodeljevanja in uporabe medobmočnih prenosnih zmogljivosti (v nadaljevanju MPZ) je v EU v obdobju poročanja urejala Uredba EU 2019/943. Uredba med drugim zahteva obvezno uporabo tržnih metod dodeljevanja razpoložljivih MPZ v vseh časovnih obdobjih. V letu 2020 sta to področje dodatno urejali še Uredba Komisije (EU) 2015/1222 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti (v nadaljevanju Uredba EU 2015/1222), ki ureja področje določanja in dodeljevanja MPZ za dan vnaprej in znotraj dneva, in Uredba Komisije (EU) 2016/1719 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (v nadaljevanju Uredba EU 2016/1719), ki ureja področje določanja in dodeljevanja MPZ za obdobja, ki so daljša od dneva vnaprej.

Uredba EU 2015/1222 določa, da mora dodeljevanje MPZ za dan vnaprej potekati v okviru enotnega spajanja trgov na način avkcijskega trgovanja. Tudi dodeljevanje MPZ znotraj dneva mora potekati v okviru enotnega spajanja trgov, vendar na način sprotnega trgovanja. Uredba EU 2016/1719 po drugi strani določa, da lahko za časovna obdobja, ki so daljša od dneva vnaprej, dodeljevanje MPZ poteka v obliki dodeljevanja fizičnih ali finančnih pravic uporabe MPZ z uporabo eksplicitnih dražb. To dodeljevanje mora potekati preko skupne evropske dražbene platforme in z uporabo enotnih pravil za skupni evropski trg.

Slovenija je z mejo z Italijo že od februarja 2014, z mejo z Avstrijo pa od julija 2016, vključena v tako imenovano vseevropsko spajanje trgov za dan vnaprej. Junija 2018 je bila v to spajanje trgov vključena tudi slovensko-hrvaška meja. To pomeni, da je v celotnem obdobju poročanja dodeljevanje MPZ za dan vnaprej na vseh mejah, na katerih ima Slovenija medobmočne povezave, to je slovensko-avstrijski, slovensko-italijanski in slovensko-hrvaški meji, potekalo v okviru vseevropskega spajanja trgov, torej skladno z določili Uredbe EU 2015/1222.

V letu 2020 je dodeljevanje MPZ znotraj dneva na slovensko-avstrijski in slovensko-hrvaški meji potekalo v okviru enotnega evropskega spajanja trgov znotraj dneva, medtem ko je dodeljevanje MPZ znotraj dneva na slovensko-italijanski meji potekalo v okviru bilateralnega spajanja trgov obeh držav znotraj dneva z uporabo bilateralnih implicitnih dražb. V okviru tega spajanja trgov se za vsak dan izvajata dve implicitni dražbi, pri čemer se pri prvi dodeljujejo MPZ za vse ure dneva, medtem ko se pri drugi dodeljujejo le za zadnjih osem ur dneva. Prva dražba se izvaja dan pred dobavo v popoldanskih urah, druga pa v dopoldanskih urah na dan dobave. Taka rešitev je skladna tudi z Uredbo EU 2015/1222, ki predvideva možnost uporabe tako imenovanih regionalnih dopolnilnih dražb. Vendar bo rešitev v prihodnosti morala biti dopolnjena z uporabo sprotnega trgovanja v času med obema dražbama.

V okviru terminskega dodeljevanja MPZ, ki ga pokriva Uredba EU 2016/1719, so se na vseh slovenskih mejah zmogljivosti dodeljevale na letni in mesečni ravni. To dodeljevanje je potekalo v obliki eksplicitnih dražb, na katerih so se dodeljevale zmogljivosti v obliki fizičnih pravic uporabe z uporabo načela »uporabi ali prodaj«. To načelo pomeni, da se vse zmogljivosti, ki jih imetniki do določenega roka ne nominirajo in s tem potrdijo njihove dejanske uporabe, prenesejo na dodeljevanje za dan vnaprej, pri čemer imetniki pravic uporabe MPZ kot nadomestilo prejmejo plačilo v vrednosti produkta cenovne razlike med trgovoma, dosežene pri spajanju trgov za dan vnaprej, in količine neuporabljenih zmogljivosti. V vlogi skupne platforme za izvajanje dražb je na vseh slovenskih mejah nastopala dražbena hiša JAO (Joint Allocation Office) s sedežem v Luksemburgu. Pri izvajanju vseh dražb na letni in mesečni ravni na slovenskih mejah so bila uporabljena tako imenovana harmonizirana dražbena pravila, ki se uporabljajo tudi na vseh drugih mejah na skupnem evropskem trgu z električno energijo.

Pri dodeljevanju zmogljivosti v okviru spajanja trgov je na slovenski strani poleg sistemskega operaterja, družbe ELES d.o.o., sodelovala tudi družba BSP Energetska

Borza d.o.o., ki jo je agencija leta 2019 ponovno določila za imenovanega operaterja trga z električno energijo (IOTEE) za trgovalno območje Slovenije za obdobje štirih let.

3 REALIZACIJA PRIHODKOV OD PREZASEDENOSTI

Sistemeski operater je v obdobju od 1. januarja do 31. decembra 2020 realiziral 30.744.270 EUR prihodkov od prezasedenosti. Navedeni prihodki od prezasedenosti so bili realizirani na vseh mejah, in sicer:

	v EUR
MEJA	2020
Avstrija	19.326.333
Hrvaška	3.991.583
Italija	7.426.354
SKUPAJ	30.744.270

Tabela 1: Realizirani prihodki od prezasedenosti v obdobju od 1. januarja do 31. decembra 2020

4 PORABA PRIHODKOV OD PREZASEDENOSTI

Iz podatkov sistemeskega operaterja o realiziranih prihodkih od prezasedenosti in njihovi uporabi za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2020 izhaja, da so prihodki od prezasedenosti za navedeno obdobje skladno s prikazom v Tabeli 2 namenjeni za:

- vzdrževanje ali povečevanje povezovalne zmogljivosti prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi vodi, in
- dohodek, ki ga regulativni organ upošteva pri odobritvi metodologije za obračunavanje omrežnih tarif in/ali določanju tarif.

	v EUR
Poraba prihodkov iz upravljanja prezasedenosti tekočega obdobja	2020
Vzdrževanje ali povečevanje povezovalne zmogljivosti prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi vodi	10.533.008
Kot dohodek, ki ga regulativni organ upošteva pri odobritvi metodologije za obračunavanje omrežnih tarif in/ali določanju tarif	20.211.262
SKUPAJ	30.744.270

Tabela 2: Poraba prihodkov od prezasedenosti v obdobju od 1. januarja do 31. decembra 2020

V obdobju od januarja do decembra 2020 so bili realizirani prihodki od prezasedenosti v skupnem znesku 30.744.270 EUR. Prihodki v znesku 22.923.887 EUR so bili porabljeni za naložbe, od tega so bile naložbe v znesku 10.533.008 EUR financirane iz tekočih prihodkov leta 2020, preostanek v znesku 12.390.879 EUR pa z ločenega internega računa.

Realizirani prihodki od prezasedenosti v znesku 20.211.262 EUR bodo vključeni v izračun odstopanj za regulativno leto 2020 in temu posledično bodo namenjeni pokrivanju stroškov delovanja systemskega operaterja.

Stanje prihodkov od prezasedenosti preteklih obdobj na ločenem internem računu systemskega operaterja 31. decembra 2020 znaša 33.438.661 EUR.

Podroben prikaz prihodkov po posameznih naložbah za namene vzdrževanja in povečevanja prenosnih zmogljivosti je razviden iz prikaza v Tabeli 3.

Številka investicije /projekta	Poraba prihodkov od prezasedenosti (iz tekočega obdobja in internega računa) za vzdrževanje ali povečevanje povezovalne zmogljivosti prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi vodi	Realizacija 2020		
		Prihodki tekočega obdobja	Interni račun	SKUPAJ
39/138	DV 2x400 kV Cirkovce-Pince; DV + OPGV	0	3.465.332	3.465.332
121/185, 551, 552	121 DV 2x400 kV Divača-Beričevo-Podlog-Cirkovce, prehod iz 220 kV na 400 kV, DV + OPGW + polja (projekt 551: DV 2 x 400 kV Beričevo – Podlog (prehod z 220 kV na 400 kV); DV + OPGW + polja; projekt 552: DV 2 x 400 kV Beričevo – Divača (prehod z 220 kV na 400 kV); DV + OPGW + polja (opcijsko prehod obstoječega DV s 400 kV na 2 x 400 kV)	95.622	0	95.622
339/139	RTP 400/110 kV Cirkovce; prim. + sek. oprema	4.897.337	8.925.547	13.822.884
556/001	DV 220 kV Divača-Padriciano; zamenjava faznih vodnikov	20.981	0	20.981
R650-001	RTP Divača – zamenjava TR T211, 220/110/10 kV, 150 MVA	2.710	0	2.710
I467-002	Implementacija kompenzacijskih naprav v EES Slovenije - študijska faza	4.774.818	0	4.774.818
I467-004	Čezmejni virtualni center vodenja (VCBCC)	111.579	0	111.579
I467-605	Vgradnja hranilnikov električne energije	629.961	0	629.961
	SKUPAJ	10.533.008	12.390.879	22.923.887

Tabela 3: Poraba prihodkov od prezasedenosti v obdobju od 1. januarja do 31. decembra 2020 po posameznih naložbah za namene vzdrževanja in povečevanja prenosnih zmogljivosti